

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 17.04.2013
Sayı: 857

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gerekçesi ekte sunulan, ülkemizde tarımsal destekleme sisteminin incelenerek tarım üreticilerine verilen desteklerin yetersizliğinin ortaya konulması ve bu kapsamda tarım üreticilerine verilecek desteklerin artırılmasına yönelik politikaların oluşturulması amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

~~Ali Şaibaz~~
Ali Şaibaz

Çukale Mv.

~~F. Veli~~
Vahap Şeker
Mersin Mv.

~~İzzet Çetin~~
İzzet Çetin
Ankara Mv.

~~F. Veli~~
182 (rak)
Mersin Mv.

~~Aşkın Türeli~~
Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

①

~~Mehmet Hilal Kocak~~
Mehmet Hilal Kocak
Kocaeli Mv.

~~Doğan Şafak~~
Doğan Şafak
Niğde Mv.

~~Doğan Şafak~~
Doğan Şafak

~~Turkut Wibek~~
Turkut Wibek
Kırklareli Mv.

~~Binnaz Toprak~~
Binnaz Toprak
İstanbul Mv.

~~Mehmet Volkan Canak~~
Mehmet Volkan Canak
Trabzon Mv.

~~Sakine Öz~~
Sakine Öz
Mersin Mv.

~~Ayşe Necmet Aksoy~~
Ayşe Necmet Aksoy
Balıkesir Milletvekili

~~Uğur Bayraktutan~~
Uğur Bayraktutan
Ankara Mv.

~~Ayşin Aygün~~
Ayşin Aygün
İzmir Mv.

GEREKÇE:

AKP hükümetleri döneminde tarımsal destekleme ödemelerinin milli gelir içindeki payının 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde en az yüzde 1 olacağı hükme bağlanmış olmasına rağmen, ortalama binde 5-6 civarında gerçekleştiği görülmektedir.

Diğer taraftan, ülkemizde tarımsal destekleme ödemelerinin aslında daha yüksek olduğu konuyla ilgili Hükümet yetkilileri tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Bununla birlikte, bu konuda Hükümet içinde bir görüş birliğinin olmadığı ve konuyla ilgili Bakanlar tarafından farklı hesaplamaların yapıldığı ve farklı rakamların telaffuz edildiği bilinmektedir. Nitekim Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan 2013 Yılı Programı verilerine göre 2011 yılında bütçeden tarımsal destekleme ödemelerine ayrılan pay yüzde 0,55 olarak gerçekleşmiş olup, 2013 yılında yüzde 0,58 olması öngörülmüştür.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe görüşmeleri sırasında tarım üreticisine verilen kredilerdeki sübvansiyon miktarını da hesaba katarak bu oranı 2013 yılı için yüzde 0,85 olarak açıklamıştır.

Tarım Bakanı Mehdi Eker ise, 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi üzerine yaptığı konuşmasında tarıma verilen kredi desteğinin yanı sıra DSİ sulama yatırımlarını ve arazi toplulaştırma yatırımlarını da hesaba katarak tarımsal destekleme ödemelerinin milli gelire oranını 2011 yılında yüzde 1,1 olarak ilan etmiştir. Bununla birlikte, sermaye gideri yani yatırım niteliğinde olan harcamaların bir cari transfer kalemi olan tarımsal destek olarak sayılması mümkün değildir. Tarımsal destekleme ödemelerinin özelliği cari transfer niteliğinde olmasıdır. Konuya bu çerçevede bakıldığında, DSİ sulamaları ve arazi toplulaştırma için yapılan harcamalar zaten tarım yatırımları içinde yer almış olduğundan, bunların bir de cari transferler içinde sayılması Bakanın bu konuda bir hesap hatası yaptığını ve aynı harcamaların iki kere sayıldığını ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, Tarım Bakanı Mehdi Eker OECD hesabına göre Türkiye'nin tarımsal desteğinin 2011 yılında yüzde 2,18 olduğunu açıklamıştır. OECD hesabı belli başlı ürünler için dünya fiyatlarıyla yurt içi fiyatları arasındaki farkın bu ürünlerin üretim miktarlarıyla çarpılarak yapılmaktadır. Eğer bir ülkedeki yurtiçi fiyatlarla dünya fiyatları arasında fark varsa destek miktarı da otomatik olarak yüksek gözükmektedir. Bununla birlikte, bu kâğıt üzerinde görünen, hesabi bir destek olup, tarım üreticisine verilen maddi bir destek değildir. Ayrıca, bu hesaplama o ürünü üretmek için kullanılan girdilerin yurtiçi fiyatlarıyla dünya fiyatları arasındaki farkı dikkate almamaktadır. Bilindiği üzere Türkiye, mazot, gübre gibi temel girdilerde dünyanın en pahalı ülkelerinden biridir.

Burada vurgulanması gereken önemli bir husus da, söz konusu OECD hesaplamasına göre Türkiye'nin tarımsal desteklere ayırdığı payın azalmış olmasıdır. Nitekim OECD hesabına göre Türkiye'nin tarıma verdiği destek, 1995-97 döneminde yüzde 4,01 olarak gerçekleşirken, 2009 yılında yüzde 3,01, 2010 yılında yüzde 2,96, 2011 yılında ise 2,18 olmuştur. Rakamların da gösterdiği üzere, OECD hesaplamalarına göre Türkiye'nin tarıma verdiği destek yıllar itibarıyla azalmakta olup AKP döneminde en düşük düzeyine gerilemiştir. Sonuç olarak, AKP Hükümetinin bakanları tarafından tarımsal destekleme ödemeleri konusunda yapılan farklı hesaplamaların gerçeği yansıtmadığı açıktır.

Diğer önemli bir konu da, son yıllarda yapılan sürekli değişiklikler sonucu tarımsal destekleme sisteminin izlenemez hale gelmiş olması ve bu çerçevede tarımın ve tarımdan geçimini sağlayanların sorunlarının çözümünden uzaklaşılmasıdır. Diğer bir ifadeyle, uygulama alt yapısı tam olarak oturtulmadan ve uygulamaların etkileri tartışılmadan onlarca farklı kalemde oluşan bir destekleme sistemi meydana getirilmiştir. Bununla birlikte, tarımsal desteklere ilişkin detaylar tarımla doğrudan ilişkili kesimler tarafından bile tam olarak anlaşılamamaktadır. Buna ilaveten, uygulanan destekleme politikalarının üretim ve üretici geliri yanında, dünya ile rekabet edebilirlik konusundaki etkilerinin de tartışmalı olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede, ülkemizde tarımsal destekleme sisteminin incelenerek tarım üreticilerine verilen destek miktarının dağınlılık ve yetersizliğinin ortaya konulması ve bu kapsamda tarım üreticilerine verilecek desteklerin rasyonelleştirilerek artırılmasına yönelik politikaların oluşturulması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasının uygun olacağı düşüncesindeyiz.

